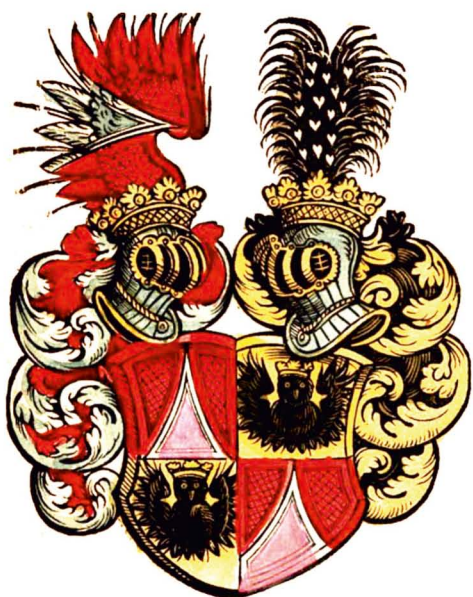

Grbi plemiških rodbin iz ormoškega gradu

V članku so dopolnjene ugotovitve o grbih plemiških rodbin iz ormoškega gradu, prikazane so dodatne barvne variante nekaterih grbov in fotografije družinskih članov iz 1. polovice 20. stoletja; vneseno je nekaj korektur.

1/ Menjava lastnikov ormoškega gospostva v prvi polovici 18. stoletja

V letu 1710 je umrl zadnji iz rodbine Pethe de Hetes, Franc Anton, ki je delno spremenil rodbinski grb, tako da mu je dodal v sredini še srčno polje z dvoglavim orlom in razpetimi krili.² Njegova vdova Elizabeta pa je z dovoljenjem cesarja Karla VI. še 30 let živela na ormoškem gradu.³ Elizabeta je izhajala iz rodbine Saurau, eno od variant njenega rodbinskega grba smo že objavili v predhodni številki naše publikacije, a z napačnim podnapisom, zato tu objavo ponavljamo (sl. 1).

Die von Sauraw/ Marschalch in Steyr / r.

|Slika 1: Grb rodbine Saurau.⁴

2/ Grb rodbine Zschock

V predhodni številki je bila objavljena črno-bela podoba grba te rodbine,⁷ sedaj pa smo prišli še do barvne verzije (sl. 3). Grb je razdeljen najprej na

Baronica Elizabeta Pethe de Hetes je leta 1733 napisala oporoko, s katero je ormoško gospostvo zapustila sorodniku po materini strani grofu Gallerju, a je bila oporoka neveljavna, o čemer je pisal že Fran Kovačič.⁵ Grb Gallerjev ima poševen črn trak preko zlatega grbovnega polja (sl. 2).

Die Gäller / r.

|Slika 2: Grb rodbine Gallerjev.⁶

1 Mag. Brane Lamut, kustos arheolog - muzejski svetovalec, Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož, OE Ormož, Grajski trg 1, Ormož

2 Lamut 2018, str. 19 in sl. 10., tu je pomotoma naveden kot Franc Adam, namesto Franc Anton.

3 Kovačič, 1910, str. 331.

4 Po: Bartsch, http://www.vikinganswerlady.com/Stars/1567-Zacharias_Bartsch-Wappen_Buchindex.htm. 19. 03. 2018.

5 L. c.

6 Po: Bartsch, http://www.vikinganswerlady.com/Stars/4567-Zacharias_Bartsch-Wappen_Buch/054r.jpg, 19. 03. 2018

7 Lamut 2017, str.: 22, 23 in sl. 17 na str. 23.

štiri polja, potem pa mu je dodano še srčno polje. Na poljih levo zgoraj in desno spodaj je prikazana šesterokraka zlata zvezda na temnomodri podlagi, na poljih. Desno zgoraj in levo spodaj pa je na beli podlagi upodobljen črn medved. Na srčnem polju so na črni podlagi prikazane tri prekrížane zlate puščice z ostmi obrnjenimi navzdol.

[Slika 3: Grb rodbine Zschock.⁸

Vitez Oskar Pongratz-Lippit je leta 1908 kupil grad Ormož od Feliksa barona Zschocka, po materini strani nečaka Franca mlajšega viteza Ormoškega oziroma Irminega očeta. Oskarjeva hči Irma se je istega leta poročila z Wilhelmom, grofom Wurmbrandt-Stuppach. Oskar je pokopan v družinski grobnici v parku vzhodno od gradu Ormož. Slika grba (sl. 4) izhaja s portala gradu Maruševec v Zágorju, ki ga je rodbina tudi posedovala. V grbu je na gori s tremi vrhovi prikazana krona s šestkrakozvezdo nad njo, še višje pa je dvoglavi orel z razširjenimi krili.

Okrasje vrh grbovnega štita sta dve plemiški čeladi s kronama na vrhu, nad levo je še zlata zvezda, nad desno pa črn medved.

Feliks baron Zschock, sin Marije Hermine Zschock, rojene Pauer pl. Ormoške (nečak Franca II. pl. Ormoškega in ne mož druge sestre),⁹ je bil lastnik ormoškega gradu v letih 1898–1908.

3/ Grb rodbine Pongratz-Lippit

[Slika 4: Grb rodbine Pongratz-Lippit, kamniti relief nad portalom dvorca Maruševec v Zágorju.¹⁰

4/ Grb rodbine grofov Wurmbrand-Stuppach (sl. 5, 6)

V prejšnji številki Zapisov je objavljena fotografija grba te rodbine iznad portala gradu Ormož (sl. 5).¹¹ Vendar nad portalom v ormoški grad ni izklesan celoten grb, temveč le okrasje z ogenj bruhajočim zmajem in dvema kronama, kar vse je okrasni del iznad grbovnega štita.

⁸ Po: [https://de.wikipedia.org/wiki/Zschock_\(Adelsgeschlecht\)#/media/File:Zschock-Wappen_Hdb.png](https://de.wikipedia.org/wiki/Zschock_(Adelsgeschlecht)#/media/File:Zschock-Wappen_Hdb.png), 24. 01. 2018. 9 O. c., str. 22.

¹⁰ Po: https://www.google.si/search?q=dvorac+maru%C5%A1evc&dcr=0&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwj76_5nITZAhVOYIAKHQa0CSMQsAQINg&biw=1396&bih=691

¹¹ Lamut 2017, str. 23 in sl. 18.

Slika 5: Grb rodbine grofov Wurmbrand-Stuppach iznad portala gradu Ormož. Foto: Boris Fariš.

Slika 6: Grb rodbine grofov Wurmbrand-Stuppach.¹²

Grbovni ščit je najprej razdeljen v štiri polja, v sredini pa ima še peto, srčno polje. Levo zgoraj in desno spodaj je na rdeči podlagi upodobljena žival iz družine mačk(?), desno zgoraj in levo spodaj sta geometrijska motiva, v centralnem polju pa črn zmaj, ki bruha ogenj. Zmaj se ponovi še v okrasju nad grbom, prikazan v kombinaciji z grofovskima kronama.

Fotografija Irme Pongraz-Lippit je dostopna na spletu (sl. 7); rojena je bila leta 1886, umrla pa je v Ormožu leta 1970, stara 84 let. Starejši meščani se je še spominjajo.

Slika 7: Dekliški portret zadnje ormoške grofice Irme Wurmbrandt-Stuppach.¹³

Slika 8: Wilhelm, grof Wurmbrandt-Stuppach, lastnik gradu Ormož v letih 1908–1914.¹⁴

Prav tako je na spletu dostopna fotografija njenega prvega moža. Wilhelm grof Wurmbrandt-Stuppach (sl. 8) je bil rojen leta 1884 v Ljubljani, z Irmo sta se poročila leta 1908, že na začetku II. svetovne vojne pa je 14. decembra padel v bitki na Poljskem.

Prve svetovne vojne se je udeležil tudi Irmin drugi mož, madžarski plemič Guidó Lipót György Gusztáv Georgievits de Apádia, ki je bil rojen leta 1882 v Ceglédu. Služil je kot konjeniški stotnik (nem. Rittmeister). V vojni je

12 Po: <https://i.pinimg.com/originals/31/1e/49/311e49f1c97d65c41c5e2fdcf56e53f9.jpg>. 20. 03. 2018

13 Po: <https://www.geni.com/people/Irma-Edle/6000000036758753768>. 20. 03. 2018.

14 Po: <https://www.geni.com/people/Wilhelm-von-Wurmbrand-Stuppach/6000000036760731074>. 20. 03. 2018.

postal invalid in tako sta se z Irmo spoznala v bolnici, kjer je ona skrbela za ranjence. Poročila sta se leta 1918, Irma je iz grofice postala baronica Georgevits de Apádia, v zakonu sta živela 45 let, vse do leta 1963, ko je baron umrl na Ptuju. Ali je uporabljal natanko isti grb kot člani drugih rodbinskih vej, ne vemo. Po vsej verjetnosti je bil podoben grbu nekega Georgevitsa de Apádia, ki je pokopan na Slovaškem. Grbovni ščit je razdeljen z navpično linijo po sredini v dve polovici, pri čemer je desna polovica poševno šrafrirana, grbovni ščit pa prekriva baronska krona. Okrasje grba sta levo in desno spodaj topova s kupoma topovskih krogel, nad njimi pa so prikazane še sulice in zastavi oziroma prapora (sl. 10).

Sl. 10: Grb plemiča Geoga Georgevitsa de Apádia, del njegovega nagrobnika pri Kozej bradi, Slovaška.¹⁶

Rittmeister Guido Georgievits de Apadia (1) mit seinem Piloten Oblt. von Alexey (2).

Slika 9: Slika s spleta prikazuje na levi na kolesu dvokrilnega letala sedečega stotnika Guida Georgeviča de Apádia, desno od njega je nadporočnik pl. Alexey. Dvokrilno letalo je takrat služilo za opazovalne prelete nad bojišči.¹⁵

Povzetek

V članku so dopolnjene ugotovitve o grbih plemiških rodbin iz ormoškega gradu, prikazane so dodatne barvne variante nekaterih grbov in fotografije družinskih članov iz 1. polovice 20. stoletja; vneseno je nekaj korektur.

Ključne besede: grad Ormož, plemiška rodbina, grb

Literatura

V opombah navedena literatura s spleta.

Fran Kovačič: *Trg Središče, Krajepis in zgodovina, Maribor 1910.*

Brane Lamut: *Grbi plemiških rodbin iz ormoškega gradu, Zgodovinski zapisi 13/ 14, 2016/ 2017. Zgodovinsko društvo Ormož, Ormož 2017, str.: 15–24.*

¹⁵ Fotografija s spleta: Po: https://www.google.si/search?q=guido+lipot+gyorgy+gusztav+georgevits+de+apadia&rlz=1C1KMZB_enSI543SI561&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=VLSemkGtFTaftM%253A%252CevRqcNs0QyWJIM%252C_&usg=__k7nSsACzKr9HI20umSAe8Py0bPw%3D&sa=X&ved=0ahUKEwj0i4rq9_rZAhWKC-wKHxwGAakQ9QEINzAC#imgrc=VLSemkGtFTaftM:.. 21. 03. 2018.

¹⁶ Po: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cintor%C3%ADn_pri_Kozej_br%C3%A1ne_Georgievits_de_Apadia_02.jpg. 03. 04. 2018, 14: 30.